

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Hoogeveen
Postbus 20000
7900 PA Hoogeveen

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Onze referentie
1589465

Uw referentie

Datum 30 september 2024
Betreft Advies omgevingsvergunning rijksmonumentactiviteit

Naam
Adres Bentinckslaan 78
Postcode/plaats 7902GH Hoogeveen
Gemeente/provincie Hoogeveen; Drenthe;
Monumentnummer 507296

Geacht college,

Op 19 augustus 2024 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 4.32 lid 1 onder b, van het Omgevingsbesluit (Ob). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning nog niet te verlenen, maar een aantal planwijzigingen door te voeren en nog enkele stappen in het proces te zetten voordat u een definitief besluit neemt.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen en welke stappen kunnen worden gezet om tot een positief advies te komen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

Het plan betreft de herbestemming van de kerk tot vier appartementen en verduurzamingmaatregelen. Tevens is er een erfinrichtingsplan.

Motivering

Ik heb op dit plan twee maal een preadvies gegeven, het laatst op 10 juni 2024 met zaaknummer 1505655. Ook ben ik op locatie geweest. Voor nu heb ik kennis genomen van de aangepaste stukken en de motivering van initiatiefnemer om al dan niet gehoor te geven aan mijn eerdere adviezen. Ik zal de punten in volgorde van het preadvies en motivering nalopen en mijn reactie geven:

Mijn positieve advies voor het verminderen van het aantal appartementen blijft gehandhaafd. Het is belangrijk dat een monument niet wordt overvraagd en door de keuze voor vier in plaats van zeven appartementen wordt aan dit uitgangspunt gehoor gegeven. Daarvoor geef ik graag een compliment.

Ik sta positief tegenover de keuze de uitbouwen uit 1966 te slopen en de consistorie in ere te herstellen. Mijn vraag of de originele geveldelen van de consistorie worden behouden of gereconstrueerd is in de motivering van initiatiefnemer beantwoord. Ik kan de overweging navolgen de originele stenen van de consistorie elders in de kerk voor de restauratief herstel toe te passen en de consistorie geheel te vernieuwen. Ik adviseer echter het metselverband en voegwerk van de historische gevels als voorbeeld te nemen en dus reconstructief te werk te gaan. Ik adviseer dit op te nemen in het restauratiebestek. Tevens adviseer ik de Adviescommissie Omgevingskwaliteit in te schakelen voor de definitieve steenkeuze en bij de beoordeling van een aantal op te zetten proefstukken. Dit t.z.t. als voorschrift in de vergunning op te nemen. Indien gewenst kan ook de RCE daarbij een rol vervullen.

Ter plaatse van de beoogde serres wordt nu voorzien in puien met hergebruikt glas-in-lood en houten latwerken. Ik zie geen bezwaar tegen het laten vervallen van de serres en acht de gevelindeling met het latwerk qua ontwerp passend. Wel vraag ik me af of herstel van de baksteengevels een overweging is geweest? Ik kan mij namelijk voorstellen dat dat de beeldkwaliteit en herkenbaarheid van deze zijde van de kerk, tezamen met de herbouw van de consistorie, zeer ten goede zou komen. Ik geef dan ook in overweging de oorspronkelijke gevels in baksteen te herstellen (advies m.b.t. steenkeuze, metselverband en voegwerk gelijklopend aan advies bij consistorie, zie boven). Mochten nieuwe baksteengevels geen optie zijn krijg ik daarvoor graag de nadere onderbouwing. Ik geef mee niet pertinent negatief te staan tegenover de nu voorliggende invulling.

Voor wat betreft de puien adviseer ik echter een andere keuze te maken. Ik adviseer om niet tot het hergebruik van glas-in-lood over te gaan maar de puien strakker en eigentijdser uit te voeren en herkenbaar als nieuwe tijdslaag, conform de andere nieuwe openingen in de gevels. Dit omdat een puien met bovenlicht qua beeldtaal aansluiten bij de consistorie, terwijl ze feitelijk deel uitmaken van de meer gesloten, massieve gevels van de kerkzaal. Ter plaatse van de consistorie kan ik hergebruik van ramen met glas-in-lood-bovenlichten wel navolgen en adviseer ik positief.

Tegen de keuze overdekte terrassen heb ik geen bezwaar. Ik acht deze passend bij de architectuur van de kerk en een interessante toevoeging van de buitenruimte.

Ik kan instemmen met de nieuw gekozen openingen in de achtergevel ter plaatse van het dakterras boven de consistorie (naast de originele smalle verticale glas-in-lood ramen) en adviseer op dit punt positief.

Voor wat betreft de wijziging van de glas-in-lood-ramen in de zijgevels heb ik het nodige gezegd in mijn eerdere adviezen. Ik zie dat u een grote slag heeft gemaakt met het minderen van de aantallen ramen en leg mij nu neer bij de gemaakte keuzen voor de wijziging van de glas-in-lood ramen in de zijgevels. Dit met name omdat ik zeer positief ben over het verminderen van het aantal openingen elders in het monument, met name in de dakramen. Ik denk dat er nu voldoende sprake is van 'geven en nemen'. Zoals hierboven aangegeven acht ik echter het hergebruik van het glas-in-lood geen goede oplossing voor de nieuw te maken puien. Ik adviseer in eerste instantie over te gaan tot opslag van glas-in-lood ramen in het monument zelf. Dit ten behoeve van mogelijk hergebruik of restauratieprojecten in de (verre) toekomst. Wel van belang is deze op te slaan in een daarvoor speciaal gemaakt kast of kist en bij voorkeur voorzien van documentatie. (vraat- en schimmelvrij verpakt) zodat toekomstige eigenaren de herkomst en waarde van de ramen kunnen (h)erkennen.

Dat ik me neerleg bij de keuze voor het wijzigen van het glas-in-lood in de zijgevels betekent niet dat ik mij kan vinden in de toevoeging van vijf ramen in de plint van beide zijgevels. Het motief van de ramen wordt naar beneden doorgezet daar waar feitelijk een blinde gevel was met een 'massieve' uitstraling. Deze keuze doet afbreuk aan de beeldkwaliteit en kernwaarden van het monument. Ik begrijp dat daglicht in deze zone uit oogpunt van gebruik cruciaal is, maar ik acht vijf ramen voor twee maal twee relatief kleine kantooruimten niet noodzakelijk uit oogpunt van gebruik. Ik adviseer een ontwerpslag te maken waarvoor ik in mijn preadvies een voorstel heb gedaan. Andere opties overleg ik graag met u. Mijn positieve advies op de dakramen heb ik hierboven al gegeven. Ik kan mij vinden in de nu gemaakte aanpassingen. Ook positief ben ik over de andere gemaakte aanpassingen wat betreft de extra ramen in de slaapkamers en zijgevels.

Ik geef graag mee dat ik mij zeer bewust ben van de grote planaanpassingen die u reeds gedaan heeft en geef u daarvoor graag een compliment. Nogmaals speelt dit mee in mijn overweging geen negatief advies meer te geven op de wijziging van de glas-in-lood-ramen in de zijgevels.

Ik sta ook positief tegenover de gemaakte aanpassingen met betrekking tot de aantallen zonnepanelen en ben positief over de materiaalkeuzen die gunstig zijn voor de beeldkwaliteit.

Met betrekking tot de diverse kleurstellingen heb ik reeds positief geadviseerd. Het volgende punt betreft de nieuwe voordeuren en het behoud van enkele interieuronderdelen. Ik vind het nog steeds spijtig dat historisch metselwerk verdwijnt voor nieuw entrees van de appartementen, terwijl daarvoor ook de bestaande deuren gebruikt zouden kunnen worden. Hoewel ik het zal accepteren als uw college in dezen een andere keuze maakt, adviseer ik nog steeds negatief

op dit punt. Zeer positief acht ik dan weer het behoud van de deuren in de tochtportalen en verplaatsen van de WC's waardoor meer waardevol interieur behouden blijft.

Ik kan mij vinden in de gekozen trap en lift als aangeleverd. De impact van installaties hiervoor op het monument lijkt zeer gering. Mijn positieve advies op de indeling van de appartementen blijft gehandhaafd. De toelichting op de toe te passen kleuren klinkt logisch en is gebaseerd op de originele situatie die nog grotendeels aanwezig blijkt, echter ik adviseer dit vast te leggen in een document, onderbouwd met een kleurhistorische onderbouwing volgens ERM URL 2004. In dit geval denk ik dat een inventarisatie type 1 voldoet aangezien de kleuren nog nagenoeg origineel zijn en als zodanig gehandhaafd blijven

Met betrekking tot de verduurzamingsmaatregelen ontvang ik graag, ter advisering, een uitgewerkt plan, inclusief detailtekeningen en voorzien van de onderbouwing door het bouwfysisch adviesbureau. Graag krijg ik meer zicht op de solar tubes. Ik juich de toepassing toe als alternatief voor een aantal dakramen, maar ontvang graag meer informatie over het toe te passen type en de wijze waarop ze vervolgens in de constructie worden verwerkt (detailtekeningen). Ik zie dat er ook solar tubes in de gevel zijn beoogd. Ik ben niet bekend met deze toepassing en ontvang ook daarvan graag de details. Op voorhand ben ik bovendien verbaasd over de keuze voor het verduurzamingspakket en de dikte daarvan. Dit zijn niet de pakketten en Rc-waarden die doorgaans bij rijksmonumenten worden toegepast of als wenselijk worden gezien. Graag verwijs ik voor de nadere uitwerking nogmaals naar ons [Landelijk afwegingskader verduurzamen rijksmonumenten voor gemeenten | Duurzaamheid van historische gebouwen | Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed](#) en daarop aanvullend (mede door RCE inhoudelijk beoordeeld en zeer aanbevolen) [Een warme jas \(eenwarmejasvooroudehuizen.nl\)](#)

Op het erfinrichtingsplan heb ik geen aanvullende opmerkingen. Voor wat betreft de detailtekeningen geef initiatiefnemer in zijn motivering aan dat deze pas kunnen worden aangeleverd wanneer de bouwfysicus en brandweer hebben geadviseerd en geluidsberekeningen en randvoorwaarden voor wanddiktes etc. zijn aangeleverd. Het is dus mogelijk dat er nog het nodige wijziging aan de plannen vanwege deze onderzoeken en adviezen. Dit is een belangrijke reden om nog niet te adviseren de vergunning te verlenen. Ik adviseer met klem om eerst met bovenstaande opmerkingen en adviezen aan de slag te gaan en de uitkomsten van de diverse onderzoeken in de plannen te verwerken. Met die (detail)tekeningen en toelichtingen hoop ik een positief eindadvies te kunnen geven.

Tot slot adviseer ik een restauratiebestek volgens de ERM-richtlijn en op te stellen en aan de stukken toe te voegen (of als voorschrift in de vergunning op te nemen). Ook adviseer ik bij uitvoering te kiezen voor een aannemer die bekend is met de ERM- uitvoeringsrichtlijnen en bij voorkeur gecertificeerd is voor restauratiewerkzaamheden.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Onze referentie

1589465

Afschrift verleende omgevingsvergunning

Graag wijs ik u op de verplichting in artikel 10.22a van het Omgevingsbesluit om de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap binnen een week na verlening van een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit een afschrift van de vergunning toe te zenden. Dit kan door toezending aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, via de Samenwerkingsfunctionaliteit van het Digitaal Stelsel Omgevingswet.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,